

Veilig Slapen Beleid.....	1
Inleiding	2
Een veilige en gezonde slaapomgeving.....	2
Veiligheid Bedden	2
Temperatuur, CO ₂ en luchtvochtigheid	2
Controleren slaapkamer.....	3
Risico-inventarisatie Veiligheid en Gezondheid	3
Slaapzak of dekentje.....	3
Slapen in kinderwagen.....	3
Warmte	3
Veilige slaapplek.....	4
Bijzonderheden bij het slapen	4
Normale situatie	4
Bijzondere situaties	4
Buikligging.....	4
Inbakeren.....	4
Hulpmiddelen tijdens het slapen	4
Uitzonderingen	5
NIEUWS VANUIT BOINK	6
Bouwbesluit	6
Nieuwbouw.....	6
Huisvesting kinderopvang.....	6
Stappenplan	7
Oplossingen.....	7
Veilig en fris kaart	7

INLEIDING

Het Beleid Veilig Slapen beschrijft de risico's en het voorkomen hiervan bij het slapen van kinderen. De risico's m.b.t. wiegendood hebben in het bijzonder betrekking op baby's tot 18 maanden. De werkinstructies en formulieren behorende bij het Beleid Veilig Slapen worden waar deze van toepassing zijn opgesomd. Tevens is een overzicht opgenomen in het hoofdstuk "bijbehorende documenten".

Uitzonderingen op het beleid worden alleen gemaakt na toestemming van de directie. Dit wordt vastgelegd op het intakeformulier. Eén exemplaar komt in het kinddossier op de vestiging, één exemplaar wordt bewaard door de directie en één exemplaar gaat naar de ouders/verzorgers.

Alle medewerkers zijn verplicht kennis te nemen van dit beleid en de bijbehorende documenten. Zij zijn zich bewust van hun verantwoordelijkheid ten opzichte van de kinderen en hun ouders.

EEN VEILIGE EN GEZONDE SLAAPOMGEVING

T Skooltje Kinderopvang zorgt voor een zo veilig en gezond mogelijke slaapomgeving. De maatregelen die genomen zijn worden hieronder omschreven. Deze maatregelen zijn verder uitgewerkt in de bijbehorende werkinstructies.

VEILIGHEID BEDDEN

De kinderen slapen in stapelbedden, ledikantjes of stretchers. Oudere kinderen die al in het bedje kunnen gaan staan slapen beneden in het stapelbed, ledikant of op een stretcher en de jongere kinderen bovenin of in een ledikant. Bij stapelbedden met een dakje mogen ook oudere kinderen bovenin slapen.

Alle bedden voldoen aan het warenwetbesluit kinderbedden en -boxen. Nieuwe bedden worden besteld via een vaste leverancier en alleen aangeschaft als deze aan de nieuwste normen voldoen. De bedden worden jaarlijks door ons gecontroleerd.

TEMPERATUUR, CO₂ EN LUCHTVOCHTIGHEID

De factor warmtestuwing speelt een waarneembare rol bij baby's die onder het beeld van wiegendood overlijden. Het is van groot belang dat een baby het niet te warm heeft; baby's worden gekleed naar de temperatuur in de ruimte. Een baby die zweet heeft het al gevaarlijk warm.

In slaapkamers waar kinderen jonger dan 18 maanden slapen dient de temperatuur minimaal 15°C en maximaal 18°C graden te zijn. Wanneer de temperatuur in een slaapkamer te hoog is worden hier geen kinderen onder 18 maanden te slapen gelegd. Er worden maatregelen genomen om de temperatuur te laten dalen. Bij erge warmte, wanneer de vereiste temperatuur in geen enkele slaapkamer kan worden gehaald, worden de jongste kinderen alleen in rompertjes te slapen gelegd. Er wordt een slaapwacht ingesteld (continu toezicht in de slaapkamer zelf) voor de slaapkamers waar kinderen tot 18 maanden slapen.

In slaapkamers waar alleen kinderen boven de 18 maanden liggen mag de temperatuur tussen de 15°C en maximaal 25°C ('s zomers) liggen.

Temperatuurbeheersing gebeurt d.m.v. ventilatoren.

De CO₂-waarde is maximaal 800 ppm. Het ventilatiesysteem wordt bij nieuwbouw/verbouw op deze waarde ingesteld. De waardes worden bij zowel nieuwbouw als bestaande bouw d.m.v. CO₂-meters gecontroleerd. Daarnaast wordt ook de luchtvochtigheid in de slaapkamers gecontroleerd. Deze moet tussen 40-60% liggen. Deze metingen worden regelmatig gehouden en genoteerd op de daarvoor bestemde formulieren. De CO₂ meters staan

standaard in de slaapruintes en groepsruimtes. Indien geen ventilatiesysteem aanwezig is, wordt er gedurende het slapen geventileerd met ramen op een kier.

Slaapkamers worden doorlopend geventileerd en gelucht.

CONTROLLEREN SLAAPKAMER

Wanneer kinderen liggen te slapen wordt de situatie in de slaapkamer met vaste regelmaat gecontroleerd. Voor kinderen jonger dan 18 maanden gebeurt dit minimaal elke 10 minuten. Bij oudere kinderen is dit minimaal elke 20 minuten. De controles worden periodiek geregistreerd op het formulier Registratie controle slaapkamers. Om de controles uit te kunnen voeren hangt op iedere slaapkamer een thermometer en is ook een CO₂-meter aanwezig, waarop de CO₂-waarde en de luchtvochtigheid zijn af te lezen.

Zie: Werkinstructie controleren slapende kinderen

RISICO-INVENTARISATIE VEILIGHEID EN GEZONDHEID

Jaarlijks en bij verbouwing/verhuizing wordt de Risico-inventarisatie Veiligheid en Gezondheid uitgevoerd. Door middel van deze RI V en G worden alle (mogelijke) risico's m.b.t. de veiligheid van de bedden en de slaapruinte zelf in kaart gebracht. Ook wordt beoordeeld of de kinderen slapen in een gezonde omgeving.

Naar aanleiding van de RI V en G wordt een actieplan opgesteld met maatregelen om de veiligheid en gezondheid verder te verhogen of op hetzelfde niveau te houden. De acties uit het actieplan dienen binnen de gestelde termijn (indien niet doorlopend) afgerond te zijn.

De GGD controleert minimaal jaarlijks de RI V en G en het bijbehorende actieplan.

SLAAPZAK OF DEKENTJE

Voor kinderen wordt geen dekbedje gebruikt voor het slapen, maar een slaapzak of een katoenen dekentje eventueel met een fleecedekentje. Op het kinderdagverblijf zijn geen slaapzakken aanwezig, de ouder dient hier zelf voor te zorgen. Dit in verband met de hygiëne. Wanneer er gebruik wordt gemaakt van een dekentje dienen deze rondom goed te worden ingestopt zodat het hoofdje van het kind vrij ligt. Leg het kind met de voetjes tot aan het voeteneind en pas de lengte van het dekentje daarop aan.

Zo kan het kind minder snel met zijn hoofd onder het dekentje komen te liggen.

SLAPEN IN KINDERWAGEN

Als kinderen in de kinderwagen slapen met toestemming van ouders, is het belangrijk dat het kind niet te warm wordt. De kinderwagen moet zodanig geplaatst zijn (in de gang of op de groep) dat goed toezicht mogelijk is. Staat de kinderwagen buiten, dan kan de opstaande kap beschutting bieden tegen zon en wind. Gebruik een insectennetje indien nodig. Zodra kinderen aanstalten maken om te draaien worden ze NIET meer te slapen gelegd in de kinderwagen.

WARMTE

Dek het hoofdje van de baby niet af met bijvoorbeeld een mutsje. Een baby moet zijn warmte kwijt kunnen als hij in bed ligt. Een baby kan zich nog niet loswoelen om warmte kwijt te raken. Wanneer de voetjes van het kindje warm

aanvoelen, heeft hij het niet te koud. Maar kleed het kindje ook niet te warm. Een zwetende baby heeft het meestal te warm of is ziek.

VEILIGE SLAAPPLEK

Zorg dat er geen hoofdkussens, hoofd-, zijwandbeschermers, plastic materiaal, koorden of tuigjes in het bed liggen binnen handbereik van het kind. Ook het koord van bijvoorbeeld een rolgordijn/snoertje van een babyfoon mag niet binnen handbereik van een kind zijn. Let hier ook op als je een kind in de kinderwagen ergens neerzet. De fopspeen mag een koord hebben dan niet langer is dan 10 centimeter. Laat het kind slapen op een stevige, goed passende matras. Lucht/spui de slaapkamer, matras en beddengoed dagelijks. Het is hygiënisch omdat meerdere kinderen gebruik van de slaapkamer maken. Ook is luchten/spuien goed om allergieën te voorkomen.

BIJZONDERHEDEN BIJ HET SLAPEN

NORMALE SITUATIE

Baby's worden altijd op de rug in een bedje te slapen gelegd. Tot minimaal de leeftijd van 18 maanden slapen kinderen in een babytrappelszak, evt. wordt daarbij ook een pyjama gebruikt. Oudere kinderen mogen ook onder een lakentje en indien nodig een dekentje slapen. Baby's die thuis een fopspeen voor het slapen gewend zijn krijgen deze ook op onze kinderdagverblijven.

BIJZONDERE SITUATIES

Kinderen slapen binnen niet in een kinderwagen of buggy, of alleen na toestemming van de ouder en directie. Gaat een kindje in een kinderwagen mee naar buiten dan dient er direct en continu toezicht te zijn.

Het kan voorkomen dat een kind niet onder de normale omstandigheden kan slapen. Over het algemeen heeft dit een medische oorzaak. Het betreft een situatie die niet altijd gewenst en/of mogelijk is, omdat er risico's aan verbonden kunnen zijn. Daarom is het belangrijk op de hoogte te zijn van mogelijke risico's en de maatregelen om deze te beperken. Hieronder worden deze situaties beschreven.

BUIKLIKKING

Baby's worden niet op de buik te slapen gelegd, ook niet een enkele keer. Een baby op de buik te slapen leggen maakt het risico van wiegendood wel vier tot vijf maal groter dan gemiddeld. Wanneer de baby zich heeft omgedraaid naar de buik, wordt deze terug op de rug gelegd. Wanneer de baby zelf kan draaien van de buik naar de rug en andersom, en dit regelmatig doet, is het niet zinvol deze steeds terug te leggen op de rug.

INBAKEREN

Baby's worden niet ingebakerd. Het kan een gunstige invloed hebben op baby's die niet goed slapen of veel huilen, maar is in veel gevallen niet de beste oplossing. Ook brengt het risico's met zich mee; het kan de kans op een heupafwijking bevorderen en onveilig zijn. Dit geldt met name voor baby's die kunnen draaien, verkouden zijn of koorts hebben (of er wordt koorts verwacht na een vaccinatie). Wij gaan bij deze situaties in eerste instantie uit van een oplossing waarbij het kindje binnen de normale omstandigheden te slapen kan worden gelegd. Het belangrijkste uitgangspunt is in dit geval meer rust en regelmaat en minder prikkels.

HULPMIDDELEN TIJDENS HET SLAPEN

Onder hulpmiddelen valt alles dat niet standaard tijdens het slapen gebruikt wordt. Hieronder verstaan we ook zeiltjes, speciale matrassen, (wigvormige) kussens, kussenachtige knuffels, materialen om kinderen vast te leggen, etc. Het gebruik hiervan is niet toegestaan.

UITZONDERINGEN

Er kan een medische noodzaak zijn om het kindje op de buik te laten slapen (of vast te leggen), in te bakeren of een hulpmiddel tijdens het slapen te gebruiken. Deze maatregel dient dan door een (kinder)arts of consultatiebureau voorgeschreven te zijn.

Alle hierboven genoemde situaties die afwijken van het slapen onder de normale (gewenste) omstandigheden zijn uitzonderingen op het beleid. Deze worden alleen toegestaan na toestemming van de directie.

Bij de beoordeling van deze uitzonderingen maakt de directie gebruik van de volgende informatiebronnen:

- Jeugdgezondheidszorg (GGD), stafverpleegkundige consultatiebureau)
- Stichting Wiegedood

Een uitzonderingssituatie wordt vastgelegd op een aanvullend toestemmingsformulier. Eén exemplaar komt in het kinddossier op de vestiging, één exemplaar wordt bewaard door de directie en één exemplaar gaat naar de ouders/verzorgers.

NIEUWS VANUIT BOINK

Vanaf 1 april 2017 moet de kinderopvang voor bestaande bouw voldoen aan strengere eisen voor luchtkwaliteit en ventilatie. Dat klinkt nog ver weg, maar zijn er maatregelen nodig, dan is het zaak om binnenkort een plan van aanpak te maken. BOinK maakte een brochure met daarin een stappenplan, en geeft suggesties voor de grote én kleine portemonnee om de ventilatie te verbeteren.

Kinderen in Den Haag vroegen al in 2008 aandacht voor een betere luchtkwaliteit in klaslokalen. Ook in de kinderopvang laat de luchtkwaliteit te wensen over.

Het laatste onderzoek naar de kwaliteit van het binnenmilieu in de kinderopvang in 2009 toonde aan dat het niet goed gesteld is met de luchtkwaliteit in de kinderopvang. Onder andere Lichtveld Buis & Partners en verschillende GGD's toonden een te hoge concentratie van allergene stoffen en kooldioxide aan. Hierdoor kunnen kinderen sneller ziek worden.

BOUWBESLUIT

In het Bouwbesluit van 2012 werden strengere eisen voor de luchtkwaliteit opgenomen. Nieuwe gebouwen moesten per direct voldoen aan de eis van ten minste 6,5 liter luchtverversing per seconde, per persoon. Voor kinderopvang in bestaande bouw wordt vanaf 1 april 2017 pas een capaciteit van ten minste 3,44 liter verse lucht per seconde en per persoon geëist.

NIEUWBOUW

In het Bouwbesluit 2012 staan meer eisen voor een betere ventilatie. Vooral voor nieuwbouw zijn die regels streng. Zo moet er een voorziening zijn voor toe- en afvoer van lucht in verblijfsruimten, zodat tocht voorkomen wordt en er is een maximum gesteld aan de luchtsnelheid in verblijfsruimten. Toe- en afvoervoorzieningen moeten voortaan regelbaar zijn, bijvoorbeeld door een rooster open, dicht of half open te zetten. Nieuw is ook de eis dat de toegevoerde lucht in een verblijfsruimte direct van buiten komt en dus niet uit een andere verblijfsruimte. Voor bestaande bouw geldt de eis dat er een voorziening moet komen voor toe- en afvoer van lucht in verblijfsruimten.

HUISVESTING KINDEROPVANG

In de VEILIG EN FRIS BROCHURE van BOinK is te lezen wat de meest voorkomende ventilatiesystemen in de kinderopvang zijn en hoe deze verbeterd kunnen worden. Dat is niet alleen afhankelijk van het aanwezige type ventilatiesysteem. Het type gebouw waarin een kinderopvanglocatie gehuisvest is, bepaalt voor een groot deel hoe de ventilatie is georganiseerd. BOinK omschrijft in de brochure vijf verschillende gebouwtypen en zet op een rij hoe de ventilatie per type gebouw (over het algemeen) geregeld is.

Bekijk hier een overzicht van de vijf verschillende gebouwtypen. Welk gebouw kent welke problemen op het gebied van de luchtkwaliteit en ventilatie? In welk gebouw is jouw opvang gehuisvest? En zijn er (laagdrempelige) oplossingen om de ventilatie van dit type gebouw te verbeteren? [Lees meer >>](#)

STAPPENPLAN

Het verbeteren van de ventilatie kan al met goedkope, eenvoudige oplossingen. Hiervoor geeft BOinK tips. Per oplossing staat wat hiervan ongeveer de kosten zijn. Voordat er invulling wordt gegeven aan het verbeteren van de ventilatie, is het handig het stappenplan in de brochure te volgen:

1. Bepaal welk ventilatiesysteem uw kindercentrum of uw ruimte heeft.
Hoe wordt de ventilatie nu geregeld? Weet iedereen hoe het systeem werkt?
2. Stel vast of het systeem goed werkt. Is de luchtkwaliteit voldoende?
Koop een CO2-meter om te kijken hoe de luchtkwaliteit nu is. Laat dit voor een betrouwbaar resultaat minimaal twee weken hangen in de groep.
3. Verander het gedrag van de gebruikers.
Weten pm'ers hoe en wanneer ze moeten ventileren? Maken ze gebruik van alle mogelijkheden? Staan roosters en ventilatieraampjes wel open?
4. Optimaliseer het bestaande systeem.
Doen pm'ers voldoende aan een goede ventilatie, maar is er toch sprake van een slechte luchtkwaliteit? Dan moet het systeem verbeterd worden.
5. Voer eenvoudige en goedkope oplossingen door.
Te beginnen bij de eenvoudige oplossingen die kunnen bijdragen aan een aanzienlijke verbetering van de ventilatie. Elke verbetering is de moeite waard.
6. Pas het ventilatiesysteem aan, zodat het voldoet aan het nieuwe bouwbesluit.
Werkt het voorgaande niet of moet/wilt u voldoen aan de eisen voor nieuwbouw, dan moet u meer ingrijpende maatregelen nemen. Houd rekening met hoge investeringskosten.

OPLOSSINGEN

De brochure geeft veel concrete tips, die kunnen leiden tot een verbetering van de ventilatie. Een voorbeeld van een goedkope oplossing is het verbeteren van bestaande voorzieningen. Dit kan bijvoorbeeld door een haak toe te voegen aan een hoog raam waardoor het mogelijk is het raam traploos open of dicht te doen. Pm'ers zullen dan sneller anticiperen op het aantal kinderen in de groep. Het aanbrengen van zijschotten of -flappen bij kiepramen zorgt er voor dat het minder tocht, omdat verse lucht hoger de ruimte binnenkomt. Een voorbeeld van een iets bewerkelijke oplossing is het laten aanbrengen van extra ventilatieroosters in de gevel of het raam. De duurste optie is om helemaal te voldoen aan de nieuwe regels voor nieuwbouw. Dat kost veel geld, omdat er altijd een installateur aan te pas moet komen, maar levert wel een gegarandeerde langetermijninvestering op waar kinderen en pm'ers van profiteren.

VEILIG EN FRIS KAART

De brochure is door BOinK ontwikkeld op verzoek van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM). Naast de brochure heeft BOinK, in samenwerking met Consument en VEILIGHEID EEN VEILIG EN FRIS KAART ontwikkeld en digitaal beschikbaar gesteld [via de website](#). Deze kaart besteedt aandacht aan de brandveiligheid en luchtkwaliteit in kindercentra. Het is de bedoeling dat deze kaart in de groepsruimten van alle kindercentra komt te hangen.

